

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 140/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 135/2007, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 9 Co 293/2008 a sp. zn. 9 Co 330/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 216/2010 a sp. zn. 4 Cdo 288/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]

[REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2017 mailom a 26. januára 2017 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 135/2007, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 9 Co 293/2008 a sp. zn. 9 Co 330/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 216/2010 a sp. zn. 4 Cdo 288/2015 (ďalej spoločne vo vzťahu ku všetkým označeným konaniam aj „napadnuté konania“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalobcov stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C 135/2007, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o ich žalobou uplatnenom nároku na zaplatenie sumy 132 775,68 € (4 000 000 Sk) s príslušenstvom proti žalovanému [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 135/2007 zo 7. júla 2008 rozhodol v prospech sťažovateľov (ich žalobe ako dôvodnej vyhovel). Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 293/2008 z 1. októbra 2009 na základe odvolania žalovaného rozsudok okresného súdu zo 7. júla 2008 zmenil tak, že žalobu zamietol. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 216/2010 z 28. mája 2012 rozsudok krajského súdu z 1. októbra 2009 na základe dovolania sťažovateľov zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd po vrátení veci dovolacím súdom rozsudkom sp. zn. 9 Co 330/2012 z 10. apríla 2014 rozsudok okresného súdu zo 7. júla 2008 zmenil tak, že žalobu sťažovateľov zamietol. Proti označenému rozsudku krajského súdu z 10. apríla 2014 podali sťažovatelia dovolanie, ktoré najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 288/2015 z 28. septembra 2016 zamietol.

Sťažovatelia v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov vo všetkých už označených (napadnutých) konaniach, pričom svoju sťažnosť odôvodňujú okrem iného takto:

«... konanie trvalo viac ako 9 (deväť) rokov. V konaní pred súdmi sa vyskytlo niekoľko dlhších období nečinnosti, a to predovšetkým:

(1) konanie na odvolacom súde do rozhodnutia v poradí prvým rozsudkom;

(2) konanie na Najvyššom súde SR po podaní v poradí prvého dovolania, kedy Najvyššiemu súdu SR trvalo viac ako 2 (dva) roky, aby rozhodol o pomerne jednoduchej právnej otázke;

(3) konanie na odvolacom súde po zrušení jeho v poradí prvého rozsudku, kedy mu trvalo takmer dva roky, aby vo veci opätovne rozhodol;

(4) konanie na dovolacom súde, kedy Najvyššiemu súdu SR trvalo opätovne dva roky, aby rozhodol len o právnej otázke (o právnych otázkach).

To nemožno označiť za efektívny postup v konaní. V každom prípade takmer 9 ročné trvanie sporu v takejto nie veľmi náročnej veci, kde sa v podstate riešili len právne otázky, nemožno označiť za primerané...

Čo s týka uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov..., resp. práva, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná... v konaní pred Ústavným súdom SR, sťažovatelia uvádzajú nasledovné:

(1) pre úspešnosť uplatnenia práva nie je rozhodujúce, či sťažovatelia podali sťažnosť na prietahy v konaní podľa zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSS“), pretože túto sťažnosť nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy;

(2) pre úspešnosť uplatnenia práva nie je rozhodujúce ani to, či sťažovatelia uplatnili ochranu práv garantovaných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru po právoplatnom skončení konania;

(3) sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v sťažnosti č.: 70899/14 zo dňa 22. 10. 2015, v ktorej schválil zmier medzi sťažovateľom a Slovenskou republikou vo výške 10.900,- €. A to napriek tomu, že Ústavný súd SR sťažnosť sťažovateľa, ktorý neuplatnil sťažnosť podľa ZoSS a podal ju po právoplatnom skončení konania, odmietol (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 212/2014).

... Dodávame, že Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre opakovane odmietol argumentáciu vlády Slovenskej republiky o nepodaní ústavnej sťažnosti na prietahy v konaní v súlade s formálnymi požiadavkami a ustálenou praxou Ústavného súdu SR, pokiaľ tento ústavnú sťažnosť odmietol z dôvodu, že vec už viac neprebíhala pred súdom zodpovedným za namietaný prietah... V tomto ohľade poukazujeme na to, že sťažovateľ predkladá a formuluje túto ústavnú sťažnosť spôsobom, ktorý ústavnému súdu umožňuje preskúmanie celkovej dĺžky konania. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že Ústavný súd SR má preskúmať celkovú dĺžku konania v súlade s prístupom Európskeho súdu pre ľudské práva pri preskúmaní podobných prípadov (Obluk proti Slovenskej republike z roku 2006, č. 69484/01, A. R. spol. s r.o. proti Slovenskej republike z roku 2010, č. 13960/06).»

Sťažovatelia na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 135/2007, Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 293/2008, resp. pod sp. zn. 9 Co 330/2012 a Najvyšší súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 216/2010, resp. pod sp. zn. 4 Cdo 288/2015 porušil právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo, aby ich záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľovi v 1. rade sa priznáva peňažná suma vo výške 20.000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré sú Okresný súd Bratislava I, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi v 2. rade sa priznáva peňažná suma vo výške 20.000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré sú Okresný súd Bratislava I, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR povinní spoločne nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi v 3. rade sa priznáva peňažná suma vo výške 20.000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré sú Okresný súd Bratislava I, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR povinní spoločne nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov konania. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia v posudzovanej veci namietajú, že postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach došlo k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistujú zásadné odlišnosti, čo umožňuje, aby ústavný súd ich namietané porušenie vo veci sťažovateľov posudzoval spoločne (m. m. napr. II. ÚS 55/98).

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď s'ťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd s'ťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že vo veci s'ťažovateľov:

- okresný súd meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 17 C 135/2007 zo 7. júla 2008,

- krajský súd rozhodol o uplatnenom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) rozsudkom sp. zn. 9 Co 293/2008 z 1. októbra 2009 a po vrátení veci dovolacím súdom opätovne rozhodol rozsudkom sp. zn. 9 Co 330/2012 z 10. apríla 2014,
- najvyšší súd rozhodol o v poradí prvom dovolaní sťažovateľov uznesením sp. zn. 4 Cdo 216/2010 z 28. mája 2012 a o ich v poradí druhom dovolaní rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 288/2015 z 28. septembra 2016 (ktorý bol sťažovateľom podľa ich vyjadrenia v sťažnosti doručený 23. novembra 2016, pozn.).

Z uvedených skutočností je zrejmé, že sťažovatelia svoju sťažnosť, ktorou namietajú zbytočné prietahy v postupe všeobecných súdov (súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu i dovolacieho súdu) v ich veci, podali ústavnému súdu v čase (23. januára 2017), keď už konania na jednotlivých stupňoch (inštanciách) boli meritórnymi rozhodnutiami príslušných súdov právoplatne skončené. Vychádzajúc z už prezentovaných právnych názorov, konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že jeho právny názor, podľa ktorého sťažnosť doručená ústavnému súdu v čase, keď už k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom príslušného súdu nemohlo dochádzať, je zjavne neopodstatnená, akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05)].

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľov, ktorej podstatu vystihuje ich tvrdenie, že *„pre úspešnosť uplatnenia práva nie je rozhodujúce ani to, či sťažovatelia uplatnili ochranu práv garantovaných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru po právoplatnom skončení konania“*, ústavný súd uvádza, že s uvedeným prístupom sa nemožno stotožniť. Účelom inštitútu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorým sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je totiž dosiahnutie stavu, aby príslušný orgán verejnej moci po prípadnom rozhodnutí ústavného súdu, v ktorom bolo konštatované porušenie

označeného základného práva účastníka (strany) napadnutého konania, v jeho ďalšom priebehu postupoval takým spôsobom, ktorý povedie k reálnemu naplneniu základného práva sťažovateľa garantovaného prostredníctvom čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Je zjavné, že sťažnosť podaná ústavnému súdu po právoplatnom skončení konania vo veci sťažovateľov tento účel naplňať nemôže. Vo vzťahu k sťažovateľmi označeným rozhodnutiam Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré podľa ich názoru podporujú ich argumentáciu, ústavný súd napokon uvádza, že tieto rozhodnutia sa netýkali situácie, kedy by bolo konanie, v ktorom malo dôjsť k zbytočným prieťahom, v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už právoplatne skončené.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, keďže sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, smeruje proti postupu všeobecných súdov v konaniach, v ktorých už v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (z dôvodu ich skoršieho právoplatného skončenia) nemohlo dochádzať k porušovaniu označených práv sťažovateľov, ústavný súd ich sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2018